

Metóda najprv testuje výskyt predpony. Slovenčina nemá veľkú škálu predpôn, najvýznamnejšou z nich je predpona ne-. Berieme do úvahy 12 internacionálnych predpôn a ich slovenské ekvivalenty (Mistrík, 1982, s. 81). Ak má niektoré z porovnávaných slov predponu, predpona sa ignoruje.

Ďalej metóda porovnáva zvyšky tvarov po oddelení predpony. Ak majú tieto tvary rovnakých viac ako P1 znakov a ak pomer dĺžok týchto tvarov je väčší ako P2, potom sa tvary považujú za rovnaké. Nastavenie prahov P1 a P2 by malo byť prístupné aj používateľovi, my sme dosiahli optimálne výsledky pri P1 = 0,6 a P2 = 0,55.

4. Funkcie a rozšírenia hypertextového systému

Cieľom hypertextovej organizácie textov je zlepšiť orientáciu vo veľkom množstve textov a dosiahnuť možnosť za krátky čas v prehľadnej forme získať z týchto textov informácie špecifikované podľa požiadaviek. Slúžia na to prostriedky na vyhľadávanie a filtráciu, usporiadanie hypertextov do hierarchie, prostriedky na orientáciu v tejto hierarchii a sémantická podpora systému.

4.1 Vyhľadávanie a filtrácia

Jednou z možností vyhľadať v databáze taký dokument, ktorý vysvetľuje nejaký pojem, je aktivácia krížovej referencie prislúchajúcej tomuto pojmu v práve aktívnom texte. Nie vždy však takáto referencia existuje. Preto systém musí obsahovať aj pomocné nástroje na vyhľadávanie a filtráciu.

Hypertextový systém možno chápať aj ako textový korpus, ktorý môže byť do určitej miery problémovo orientovaný a ktorý je doplnený o krížové referencie. Vyhľadávacie nástroje by mali mať aspoň také schopnosti, aké sú bežné pri práci s textovým korpusom (Kostolanský, 1995, s. 298).

Pod filtráciou chápeme obmedzenie vyhľadávania na užšiu problémovú oblasť. Vyberú sa iba tie texty, ktoré by mali najviac súvisieť s hľadaným pojmom, a to podľa kľúčových slov alebo inou heuristickou metódou (Shneidermann – Kearsley, 1989, s. 13).

Prostriedky filtrácie a vyhľadávania je možné používať komplementárne, filtrácia obmedzí množstvo informácií a vyhľadávanie z nich podľa požiadaviek vyberie relevantné.

4.2 Možnosť návratu, orientácia v hyperpriestore

Používatelia siete Internet dôverne poznajú ťažkosti spojené s orientáciou v hyperpriestore. Ak je súbor textov dostatočne veľký, stáva sa veľmi často,

že používateľ nevie, kde sa vlastne v hierarchii textov nachádza. Základným nástrojom, ktorý dáva pocit bezpečnosti, je možnosť návratu (Shneidermann – Kearsley, 1989, s. 49), teda zrušenie poslednej voľby. Systém by si mal pamätať všetky operácie, postupnosť, v akej boli texty čítané, a na ich základe by mal mať možnosť vrátiť sa k predchádzajúcemu textu.

Rovnako, ak sú texty hierarchicky usporiadané, je pre používateľa dôležité mať pri každom texte informáciu o tom, kde v hierarchii sa nachádza. To sa dá dosiahnuť definovaním *cesty*, ktorú môže tvoriť postupnosť názvov textov (alebo ich kľúčových slov) v hierarchii pred daným textom.

4.3 Problémovo orientovaná sémantická podpora

Vyhľadávacie procedúry sa v navrhovanej podobe redukujú na hľadanie podobných reťazcov metódou prahovania, doplnenou o morfológickú podporu. Často by však bolo výhodné brať do úvahy aj synonymá, prípadne mať možnosť získať vecné vysvetlenie daného pojmu. Je to možné, ak systém doplníme výkladovým slovníkom a slovníkom synonym.

Formálne by tieto slovníky, podobne ako ostatné texty, mali mať hypertextovú organizáciu. Dokumentmi by boli jednotlivé heslá a kľúčovými slovami heslo spolu so synonymami. Používateľ by mal možnosť simultánne na obrazovke vidieť viacero textov, teda aj informácie zo slovníkov k ľubovoľnému termínu. Takéto rozšírenie by systém na získavanie informácií obohatilo o sémantické informácie a priblížilo by ho k modelu jazyka.

Literatúra

- KOSTOLANSKÝ, E.: Počítačová analýza textových korpusov. Slovenská reč, 60, 1995, s. 295-301.
MISTRÍK, J.: Rýchle čítanie. Bratislava, SPN 1982. 118 s.
PALEK, E.: Cross-reference. A study from hyper-syntax. Praha, Universita Karlova 1968. 158 s.
PÁLEŠ, E.: SAPFO. Parafrazovač slovenčiny. Počítačový nástroj na modelovanie v jazykovede. Bratislava, Veda 1994. 306 s.
SHNEIDERMAN, B. – KEARSLEY, G.: Hypertext Hands-On!: An Introduction to a New Way of Organizing and Accessing Information. Reading, Mass.: Addison-Wesley 1989. 165 s.